

N:o 52.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 16 Maj 1879.
» » » » Andra Kammaren den 17 » »

Riksdagens underdåniga skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om åtgärder i och för upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å 5 och 10 kronor.

(Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1).

S. A. K.

Eders Kongl. Maj:t har uti nådig proposition till innevarande Riksdag tillkännagifvit Sin afsigt vara att, så vida innevarande Riksdag sätter Riksbanken i tillfälle att i behöflig mån öka sin sedelutgifning, och under förutsättning af sådana anordningar, som äro erforderliga till förekommande af rubbning i den allmänna rörelsen, förordna, att enskilda bankers rätt att utgifva sedlar lydande å fem kronor skall upphöra vid utgången af innevarande år, äfvensom att, så vida derjeme inom utgången af år 1882 sådana åtgärder för Riksbankens förstärkande vidtagas, som Kongl. Maj:t finner betryggande, förordna att nämnda bankers rätt att utgifva sedlar lydande å tio kronor skall upphöra senast inom 1882 års utgång, samt till möjliggörande och befrämjande af dessa åtgärder utaf Riksdagen begärt

dels att i reglementet för Riksbanken införes ett stadgande, hvarigenom, under förutsättning att Kongl. Maj:t förordnar om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar lydande å fem och tio kronor, dessa banker, så vida de åtaga sig att vid sina hufvud- och afdelningskontor invexla Riksbankens förslitna sedlar å enahanda och mindre valörer, sättas i tillfälle att af Riksbanken undfå lämpligt vaxlingsförskott att, mot den säkerhet, som af fullmäktige godkännes, utgå i den af Riksbankens sedelvalörer, som motsvarar den, hvars indragning beslutats, för hvilket vaxlingsförskott ränta beräknas allenast å den del, som enligt af den enskilda banken under vederbörlig kontroll fördräkenskap är för hvarje dag utelöpande, äfvensom att räntan å detta belopp må bestämmas till tre procent intill utgången af år 1884, dock att under de första tolf månaderna endast två procent ränta beräknas för så stor del af det utelöpande vaxlingsförskottet, som ej öfverstiger hvad den enskilda banken under sistförflutna sex månader före indragningen i medeltal haft utelöpande af sina egna sedlar af samma valör;

dels att Riksdagen för sin del medgifver, att de i § 13 af Kongl. kungörelsen den 12 Juni 1874 om enskilda banker med rätt att utgifva egna sedlar stadgade grundfondshypotek måtte få minskas med det belopp säkerheter, som kan behövas för erhållande i Riksbanken af ifrågavarande vaxlingsförskott, och att dessa säkerheter genom Konungens Befallningshafvandes försorg få till Riksbanken öfverlemnas; äfvensom att erforderliga bestämmelser rörande kontrollen öfver verkställigheten af fem och tiokrone-sedlarnes indragning samt öfver de enskilda bankernas räkning med Riksbanken må få, efter inhemtande af fullmäktiges i Riksbanken yttrande, af Kongl. Maj:t meddelas.

Riksdagen, som vid behandling af detta ärende lika med Eders Kongl. Maj:t funnit omförmälda sedelindragning böra ega rum endast under förutsättning af sådana anordningar, som äro erforderliga till förekommande af rubbningar i den allmänna rörelsen, har ansett de åtgärder, hvilka i fråga om Riksbanken böra ifrågakomma såsom en följd af indragningen utaf de enskilda bankernas tiokrone-sedlar icke lämpligen kunna nu göras till föremål för beslut af Riksdagen, eftersom indragningen af dessa sedlar enligt den nådiga propositionen är afsedd att ega rum först efter någon längre tids förlopp, och enär indragningen för öfrigt synts erfordra förberedelser, hvilka icke kunna nu vidtagas. Deremot har Riksdagen funnit betryggande åtgärder kunna redan nu beredas, för så vidt indragningen rör de enskilda bankernas sedlar å fem kronor, och har i sådant hänseende, under förutsättning att Eders Kongl. Maj:t förordnar om upphörande vid innevarande års utgång af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å sistnämnda belopp, beslutat:

att enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar berättigas att, så vida de åtaga sig att vid sina hufvud- och afdelningskontor invexla Riksbankens

förslitna sedlar å fem kronor och lägre valörer, från och med ingången af år 1880 och intill slutet af år 1884 i Riksbanken mot säkerhet, som af fullmäktige godkännes, undfå vaxlingsförskott i riksbankssedlar, lydande å fem kronor, intill ett belopp för hvarje enskild bank, motsvarande hvad, enligt från Kongl. Finansdepartementet meddelad uppgift, banken under de sist förflutna tolf månaderna före indragningen haft i medeltal af egna femkronesedlar utelöpande;

att räntan å detta förskott får för de banker, som derom göra framställning, beräknas allenast å den del deraf, som enligt den enskilda bankens räkenskaper är för hvarje dag utelöpande, samt utgår under år 1880 med två procent och under följande år intill utgången af år 1884 med tre procent för år samt erlägges af de enskilda bankerna kvartalsvis inom en half månad efter kvartalets utgång;

att enskild bank, som önskar erlägga ränta allenast å den utelöpande delen af vaxlingsförskottet, skall i enlighet med hvad beträffande uppgifter om Riksbankens ställning är bestämdt, för hvarje vecka eller, när månad ej slutar å lördag eller söndag, för sista hela veckan jemte återstående dagar i månaden samt för den månad börjande veckodel jemte första hela vecka i månaden till Riksbanken insända af det vid enskilda banken anställda ombud attesterad uppgift å den del af vaxlingsförskottet, som hvarje dag i veckan varit utelöpande; om hvilka uppgifters afgifvande äfvensom i fråga om kontrollen öfver de enskilda bankernas räkning med Riksbanken samt öfver femkronesedlarnes indragning, Kongl. Maj:t må, efter fullmäktiges i Riksbanken hörande, meddela erforderliga bestämmelser;

att Riksbankens sedlar å fem kronor, hvilka såsom vaxlingsförskott blifvit till enskild bank utlemnade, icke af Riksbanken beräknas såsom utelöpande, annat än i den mån desamma blifvit af enskild bank i allmänna rörelsen utsläppta eller mot räntegodtgörelse öfvertagna;

att Riksbankens ofonderade sedelstock skall höjas från 30 till 35 millioner kronor;

att det i gällande reglemente för Riksbankens styrelse och förvaltning stadgade minimum för Riksbankens metalliska kassa höjes till femton millioner kronor; och

att fullmäktige i Riksbanken må, oberoende af andra i nämnda reglemente antydda åtgärder för metalliska kassans höjande, när fullmäktige i Riksbanken finna sådant erforderligt, anlita utländsk kredit i form af lån eller kreditiv till belopp af högst sjutton millioner kronor;

hvarjemte Riksdagen för sin del beslutat, att Riksbankens grundfond skall höjas från 25 till 30 millioner kronor, och att i öfverensstämmelse dermed § 4 i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Banken skall hafva en grundfond af tretio millioner kronor och en reservfond af fem millioner kronor. Dessa fonder, hvaruti värdet af bankens fasta egendom, inventarier samt mynt- och medaljsamling icke inberäknas, må ej minskas i annat fall, än att banken skulle göra förlust, som icke kan ersättas af möjligen befintliga, till framtida förfogande reserverade medel, och skall i sådant fall birsten i första rummet afföras å reservfonden samt ovilkorligen af först uppkommande behållning ersättas.

Med tillkännagifvande häraf framhärda Riksdagen etc.

Stockholm den 17 Maj 1879.
